

Ardealul Juridic

Revistă de Drept și de Unificare Legislativă,
Doctrină, Jurisprudență, Legislație comparate

Revista apare regulat la 1. și 15. a fiecărei luni afară de lunile de vacanțe Iulie și August (iar în cursul anului excepțional ca număr dublu) când apare odată pe lună

Abonamentul pentru	Instituții și Autorități	500 Lei pe 1 an
"	Advocați	400 Lei pe 1 an
"	Magistrați	300 Lei pe 1 an
"	Un număr simplu	20 Lei
"	Un număr dublu	30 Lei
"	Un număr vechiu	35 Lei

Redacția: Str. Calea Victoriei No. 53.
Telefon 590. Administrația: Str. Regina Maria 34 (Radio Reclame România S.A.)
unde se primesc abonamente și ori ce cereri de adje. Telefon 630

S U M A R U L :

1. Când să lucrăm; dimineața sau după amiază și
2. Constatări fugitive din practica judecătorească și remedii de . . . *Vi. Mavrodineanu*
Consilier la Curtea de
Apel Târgu-Mureș
3. Dreptul de uzufruct al văduvei în dreptul cufumiar Ungar. Jurisprudența Casafiei Compl. Ardelean cu o adnotare . . . . . de *G. Plopu*
Președinte la Curtea
de Casație
4. Rezumate de Jurisprudențe stabilele de instanțele Judecătorești din Ardeal
5. Informațiuni

Când să lucrăm, dimineața sau după amiază?

Iată o întrebare plictisitoare pentru unii, dar foarte judicioasă și interesantă pentru mulți alți.

Problema a preocupat și încă preocupă, în special, pe magistrați, care își văd ruinată sănătatea, din cauza activității urmată la prea scurt timp după masă, după cum spun medicii.

Problema mai interesează și pe acei care vor ca magistratul să presteze maximum de travaliu intelectual, în condițiunile cele mai prielnice pentru desfășurarea acestui proces fiziologic.

Privită astfel chestiunea, adică pe un teren obiectiv, de sigur că răspunsul nu poate fi de cât în favoarea activității de dimineață, căci ar fi banal să mai invoc autoritățile medicale, care se pronunță în sensul că funcțiunile creierului, și în general ale întregului organism, sunt mai active și deci capabile să producă un travaliu mai eficace, dimineața, când corpul este odihnit. Este de asemenea banal să arăt cât de vălămator este pentru funcțiunea aparatului circulator și digestiv, activitatea îndată după masă, adică înainte de 2—3 ore dela masă. Pentru a duce o viață igienică sub acest raport, și a scăpa de arterio-scleroza, cu tot cortegiul ei de mizerii, care ne amenință pe toți, ar trebui ca dacă activitatea

noastră sedentară, începe la ora 1, să luăm masa la 10^{1/2}, s-o terminăm la 11, să stăm în repaos o oră, apoi altă oră să facem mișcare. Câți magistrați, ori avocați se pot supune acestui regim? Mai cu seamă dintre acei ce trăesc prin restaurante! Și apoi cum poți rămâne nemâncat dela 10^{1/2}—8, lipit pe scaun timp de 6 ore!!

Privită astfel chestiunea, nu poate primi de cât o soluție, acea care se practică deja azi în Ardeal și Bucovina și pe care o adoptase Mișu Antonescu.

Privită însă chestiunea, din puncte de vedere ce se sprijină pe interesul unei mari părți de avocați, care-si întind activitatea în prea multe direcții și *nu prea metodic*; privită chestiunea și din punctul de vedere al multor magistrați: și chiar avocați, care se bucură prea mult de nactambulismul „à outrance”, de sigur că soluția nu poate fi decât acea practică în vechiul regat.

Noi magistrații din Ardeal, care de 6 ani funcționăm sub regimul activității de dimineață, am putut aprecia foloasele acestui regim, și ne-am dat seama, că nici sub raportul altor interese nu este o imposibilitate ca să se găsească o soluție în favoarea menșinerii acestui regim, și întinderii lui și în restul țării.

Wladimir Mavrodineanu
Consilier la Curtea de Apel Tg.-Mureș.

Articolul ce publicăm pune în discuție problema orelor de lucru în care Curțile și Tribunalele trebuie să țină ședințele lor în toată țara conform noiei legi de organizare judecătorească. Este motivat și de Circulara Ministerului Justiției sub No. 44310 din 25 Mai 1915, trimisă șefilor instanțelor judecătorești în următorul cuprins:

Domnule Prim Președinte

„Orele în cari Curțile și Tribunalele țin ședințele lor diferă după regiuni:

„In provinciile alipite: Transilvania, Banat, etc. Bucovina și Basarabia ședințele se țin în orele de dimineața; iar în Vechiul Regat se țin în orele de după masă.

Noua Lege de Organizare judecătorească prin art. 157 spune că orele de lucru și de ședință pentru Curți, Tribunalele, Parchete și greșele lor se vor determina prin regulament; iar art. 20 și 37 din aceeași lege adaugă că Ministerul de Justiție din Oficiu, sau la cererea Președintelui sau Președintelui instanței, va putea decide, în interesul accelerării judecăților ca ședințele să se țină și dimineața.

„Din combinarea acestor texte rezultă în mod evident și independent de existența oricărui regulament, care nu va putea schimba legea, că legiuitorul a înțeles că ședințele Curților și Tribunalele se vor ține în orele de după prânz și că numai în cazuri excepționale Ministerul va putea autoriza ținerea ședințelor în orele de dimineață.

„In vedere că legea să-și găsească aplicațiune și în interesul unei uniforme funcționări a justiției în toată țara, ar urma ca dela 1 Iunie 1925, ședințele Curților și Tribunalele să se țină numai în orele de după prânz; cum însă sunt procese deja fixate și citațiuni emise, vă rugăm, Domnule Primpreședinte, să luați măsuri ca dela 1 Ianuarie 1926, ședințele acelei instanțe să se țină în oarele de după prânz.

„In acest scop vă rog să luați măsuri: pe de o parte ca toate lucrările să se facă pe această bază, orele fiind dela 1—7 p. m. iar pe de alta de publicitate afișând această dispozițiune în sălile de ședință și chiar prin jurnalele locale.“

— In Ardeal și Bucovina noul program de activitate a instanțelor judecătorești prezintă o importanță neobișnuit de mare, de oare procedurile legislațiilor în vigoare impun programul activității de toată ziua și în deosebi începutul acesteia în orele de dimineața.

De sigur ordinele de sus trebuiesc executate și ar fi o singură recomandare de făcut instanțelor și justițiabililor: *supunerea*. Chestiunea însă chiar sub această formă comportă discuțiune — cu atât mai mult cu cât însuși Circulara ministerială este interpretativă și recunoaște că legea nu e categorică. Pentru ce regulamentul *ce va apare* n'ar prevedea bună oară că cel puțin în Ardeal și Bucovina deocamdată și până la unificarea procedurilor, orele de lucru pentru instanțe să rămână ca până acum?

Oare singurul argument „*interesul unei uniforme funcționări a justiției în toată țara*“ să fie mai puternic de cât însuși funcționarea în concret a justiției și care poate fi stingerită prin schimbarea de program?

Noi publicăm acest articol sub titlul de întrebare și așteptăm răspunsul tuturor celor pe care ca și pe noi chestiunea programului nu-i poate lăsa indiferenți: magistrați, avocați și justițiabili.

Observăm că *magistrații* din Ardeal având obligația după legile în vigoare să studieze personal ori ce dosar și să redacteze singuri până și cele mai neînsemnate încheeri, această activitate n'o poate desfășura cu folos de cât în orele de dimineața. Dacă vine bună oară la Curtea sau Tribunal la ora 8 sau 9 și la 10 trebuie să alege la masă, pentru a intra în ședință la ora 1 — întreaga zi este perdută, și atunci preferă să nu mai vină dimineața la birou. Intr'un asemenea caz care ar fi folosul pentru justiție a unificării programului de lucru? Să nu se uite că în Ardeal și Bucovina participarea la ședințele publice, nu e singura activitate a magistraților de la Curți și Tribunale.

Avocații în Ardeal și Bucovina își au împărțită

activitatea de dimineață cu pledoariile la instanțe: judecătoreie, tribunale, Curți, iar pregătirea proceselor și lucrul în birourile avocaților este rezervată pentru după prânz. Așa au lucrat totdeauna și toată lumea a fost mulțumită.

Dar mai rămâne o chestiune foarte importantă: este vorba de interesele justițiabililor, care trebuiesc avute în deosebită considerație. Un impricinat în ori ce materie: civilă, penală, comercială etc. când i se fixează termenul de judecată — și foarte departat din pricina înmulțirii proceselor și lipsurilor de tot soiul mereu crescând — el înțelege să beneficieze de ziua termenului fixat de dimineața până seara, adică întregă acea zi — desigur la fel cu ceilalți justițiabili a căror termene sunt fixate la aceeași dată.

Or dacă procesele încep a se judeca dimineața și nu se termină la ora 2 bună oră; instanța este obligată a relua judecarea și după prânz până le termină. In ipoteza însă când judecarea începe la ora 1 p. m. justițiabilul are foarte multe șanse să-și vadă procesul amânat din lipsa de timp. Acest procedeu este și nejust și ilegal așa că programul de după prânz ar constitui încă o decădere eventuală de perdere a unui termen așteptat de justițiabil poate luni întregi.

In definitiv noi ca Revista de Unificare înțelegem să lucrăm la înfăptuirea acesteia — cum o probează activitatea de 5 ani trecuți pe acest teren. Dar socotim că unificarea nu trebuie confundată cu simpla uniformizare și în detrimentul sporului la lucru a tuturor servitorilor justiției. Pentru ce sunt excluse de la acest program judecătorii de ocol, iar judecătorii de instrucție ca și cabinetele parchetelor lucrează și dimineața? Problema în ori ce caz, comportă discuții, o lășăm deschisă în scopul superior al binelui tuturor celor ce și-au închinat activitatea justiției țării.

N. R.

Constatări fugitive din practica judecătorească și remedii

In decurs de peste cinci ani, de când funcționez în complectul penal al Curții de Apel Tg.-Mureș, am urmărit cu atenție, anumite infracțiuni mai frecvente, din punctul de vedere al cauzalității.

M-a preocupat în primul rând, multiplele asasinăte săvârșite de soție în contra bărbatului legitim, remarcate mai mult printre Secuici *catolici*, după război. Rar, foarte rar, acest soi de crime, l-am întâlnit aiurea, în Vechiul regat. In tovărășia amanților ce serveau ca autori materiali, femeile de Secuici *catolici* îșiucid bărbaiii. Este drept că în ultimul timp, numărul lor s'a împușinat, dar tot mai apare din când în când câte una.

Asupra cauzii acestor crime, am conchis că trebuie să fie în legătură strânsă, cu ritul catolic, care interzice „divorțul“, sau mai bine zis, nu-l cunoaște. Pe de altă parte absența bărbaiilor, timp îndelungat în vremea războiului, a determinat legături puternice în-

tre soție și amant, cari pentru a se căsători, au recurs la suprimarea piedecii prin violență, neputând-o suprima pe calea legală, prin divorț.

De aci necesitatea de a se introduce în ritul bisericesc catolic, reforme, care să recunoască divorțul și să autorize recăsătoria; iar pe de altă parte, Codul civil trebuie să suprim nesfârșitele formalități greoaie, cu care legiuitorul de demult, a vrut să împiedice, sau să reducă desfacerea căsătoriei.

Altă constatare.

Din zi în zi, numărul fraudelor săvârșite de funcționarii publici se accentuează într-o măsură îngrijitoare. Fraudele funcționarilor CFR., comise prin furturi din vagoane, delapidări, traficuri cu bilete de drum false, lăsând la o parte nesfârșitele incorectitudini sau „ineleganțe” nedescoperite, preocupă din ce în ce mai mult instanțele judecătorești și pe cele disciplinare. Zilnic crește în fața noastră, pe numărul funcționarilor Statului, acuzați pentru luare de mită, sau sustracții. În enorma majoritate a cazurilor, vedem limpede că nu lipsa de simț moral, ori setea de îmbogățire a determinat pe acești nenorociți să se piardă, ci chinuitoarea grije a zilei de mâine. În special funcționarii CFR., funcționarii polițienești, jandarmii, au un salariu atât de redus, încât, cei ce rezistă sunt ori adevărați eroi, sau dispun de alte mijloace de trai, curate sau necurate.

Statul trebuie să intervină grabnic, cu prețul oricărui sacrificiu.

Altfel, va fi prea târziu. Deja în sentințele comisiunilor disciplinare și chiar în sentințele judecătorești se întâlnesc, ca circumstanțe ușurătoare, greutatea vieții de azi, unită cu modicitatea salariilor.

Nu este oare îngrijitor și destul de simp-tomatic, numărul judecătorilor suspectați, ori condamnați pentru luare de mită, ori pentru alte acte bănești care ating prestigiul magistratului? Pentru ce aceste fenomene nu se simțeau înainte de război? Pentru ce ele sunt un corolar al zilelor ce trăim? De sigur, neputința de a trăi independent, cu un salariu care nu asigură toate nevoile vieții. Va fi uneori și o lipsă de educație, sau o slăbiciune morală, ori pofta de îmbogățire, care provoacă la incorectitudini, însă cauza cea mare, este cealaltă.

Ei-voi oare înțeles și auzit?

Pentru a împușina delictele pe urma că- rora suferă Statul atât bănește, cât și moral-

mente, trebuie asigurat funcționarului un mijloc de trai în raport cu scumpetea vieții de azi. Este deci vorba de o chestie de igienă socială.

• • •

Altă constatare.

Cea mai mare parte din omucideri și leziuni grave cauzatoare ori necauzatoare de moarte, precum și o parte din furturi și violuri, sunt determinate de acțiunea nefastă a alcoolului. Aproape 90% din primele infracțiuni sunt săvârșite numai din cauza voinții suprimate sau alterate de excitațiunea alcoolică. Au trecut prin naintea mea asemenea crime, neavând alt mobil decât un cuvânt jicnitor, sau amintirea unui necaz învechit, care sub influența spiritului ingerat în cantitate prea mare, a luat proporția unui motiv deucidere subită. Mi-a trecut prin naintea mea, mulți infractori despre care se dovedea, că după ce se deșteptau din beția alcoolică, nu mai știau ce făcuseră. Se înțelege ușor situația penibilă, a unui judecător în asemenea condițiuni, din punctul de vedere al stabilirii responsabilității. Curtea de Apel a trebuit să achite pe un Sas, care în tren, a adresat cele mai umilitoare insulte Familiei Regale și Țării în general, dar despre care s'a dovedit prin medici experți că din cauza gradului înaintat de beție, era iresponsabil. Un alt individ beat, a tăiat în bucăți cu securea pe o bătrână, care l-a admonestat, că vine beat acasă, deși cu acea femeie numai avusese alta dată nici o afacere. A doua zi criminalul nu-și dădea seama de ce făcuse. Foarte des, bătrâni de peste 60 de ani, încearcă violuri sau acte impudice nefirești, în contra copilelor de 9—13 ani. Sunt îngrijitor de frecvente aceste cazuri înaintea Curții de Apel și mai toate sunt săvârșite sub excitațiunea alcoolică.

Și aci Statul trebuie să aducă grabnic, remediul. Din acest punct de vedere am salutat cu entuziasm, proiectul de lege al Ministerului Finanțelor privitor la fabricarea și vânzarea alcoolului. Va fi cea mai utilă și eficace lege de igienă socială și nu fără o strângere de inimă am văzut că proiectul nu a putut vedea lumina zilei, încă din sesiunea ce trecu. Noroc însă că opinia publică s'a manifestat viu, prin presă, indiferent de culoare politică, în favoarea reformei preconizate și ori care ar fi parlamentul sesiunilor viitoare, de sigur că nu o va trece cu vederea.

Wladimir Mavrodineanu
Consilier la Curtea de Apel
Tg.-Mureș.

JURISPRUDENȚĂ

Inalta Curte de Casație

Secțiunea I. Complectul pentru Ardeal și Bucovina.

Deciziunea No. 169 din 23 Ianuarie 1925.

Dreptul de uzufruct al văduvei asupra averii lășământare. Dreptul vidual al soției a doua, dacă după bărbatul decedat a rămas unul sau mai mulți copii din căsătoria anterioară. Dreptul vidual față de donatar. Echivalentul dreptului vidual în caz de donațiune.

Inalta Curte

După starea faptică stabilită de Curtea de Apel pe Ion Frânțescu senior l-a crescut Simeon Gavriloni și soția, cari au și transcris averea lor pe dânsul; astfel e fapt constatat, că averea ce a avut-o Ion Frânțescu senior e donațiune dela Simeon, Gavriloni și soția.

Ion Frânțescu senior dela soția primă a avut un fiu cu numele Ion Frânțescu iunior, iar după moartea soției prime însurându-se a doua oară, dela a doua soție Maria Frânțescu n'a avut copii.

Ion Frânțescu senior încă în viață a transmis toată averea sa la unicul său fiu Ioan Frânțescu iunior; cu condițiunea, ca acesta să locuească cu dânsul, și să-l prevadă cu toate cele necesare; — însă s'a stipulat în contract și aceea, ca transcrierea averii imobile în cartea funduară numai după moartea donatorului se poate efectua; mai apoi între tată și fiu ivindu-se neînțelegeri, s'au despărțit unul de altul, însă în urmă împăcându-se conviețuirea de mai înainte s'a restabilit.

La finele vieții sale Ion Frânțescu senior face și un testament, în care contrar cu contractul de donațiune testează jumătate din averea sa soției sale a doua, și cealaltă jumătate unui fiu al lui Ion Frânțescu junior adică: unui nepot al său.

După moartea lui Ion Frânțescu senior se ivesc neînțelegeri între văduva decesorului, și între fiul lui ca donatar.

Văduva decesorului Maria Frânțescu nu recunoaște de valid contractul de donațiune făcut între Ion Frânțescu senior și iunior, pentru că Ion Frânțescu senior l-a alungat dele sine pe Ion Frânțescu iunior, și a revocat contractul de donațiune prin testamentul făcut ulterior; afirmă mai departe văduva, că ea are drept la jumătate din avere, căci aceea a fost câștigată sub durata căsătoriei cu dânsa, deci averea se consideră de coachiziție; susține văduva și aceea, că casa pe intravilan a fost de nou edificată sub durata căsătoriei sale, deci aceea necondiționat e coachiziție: în fine pretinde văduva drept vidual asupra întregii averi.

În baza stării faptice Curtea de Apel recunoaște validitatea contractului legat între Ion Frânțescu senior; asupra averii donate cu contractul de donațiune nu recunoaște dreptul de coachiziție al văduvei Maria Frânțescu; în fine adjudecă văduvei dreptul de uzufruct vidual asupra jumătății averii imobile în baza

§-ului 18, al articolului de lege VIII, din anul 1840.

În contra sentinței Curții de Apel ambele părți dau cerere de reviziune; notând că, în interval a repauzat Ion Frânțescu iunior, și în locul lui intră văduva Ana Frânțescu și ca tutricea naturală și legală a copiilor minori rămași după Ion Frânțescu iunior.

Inalta Curte examinând plângerile din ambele cereri de reviziune, enunță:

1. Corect a calificat Curtea de Apel contractul dintre tată și fiu de contract de donațiune; pentru că e practică generală de drept, că transmisiunile de avere dintre membrii familiari sunt a se considera de donațiuni până nu se dovedește onerezitatea lor, căci întreținerea îndeplinindu-se din veniturile averii nu se privește de contravaloare (vezi: Dr. Plopu: Dreptul privat ungar §§ 402—415).

Contractul de donațiune fiind act bilateral, valabilitatea aceluia nu o atinge testamentul făcut ulterior de Ion Frânțescu senior; pentru că acesta n'a avut drept a dispune unilateral despre averea din contract, iar invalidarea contractului nefiind făcută obiect de proces în viața lui Ion Frânțescu senior, contractul trebuie considerat de valid și valabil.

2. Corect a enunțat Curtea de Apel și aceea, că averea lui Ion Frânțescu senior nu e avere coachizitară, câștigată cu a doua soție, ci e averea separată a lui Ion Frânțescu senior donată lui de soția Simeon Gavriloni; prin urmare văduvei lui Ion Frânțescu senior nu-i compete din acea avere drept și parte de coachiziție.

Nu poate pretinde drept și parte de coachiziție văduva Maria Frânțescu nici din casă; pentru că Curtea de Apel fără violare de drept a stabilit ca stare faptică, că casa încă e donațiune soțiilor Gavriloni, și de aceștia a fost zidită încă înainte de ce ar fi venit acolo ca soție văduva Maria Frânțescu, prin urmare e indiferentă fașiunea martorilor învocați de dânsa, deci prin neascultarea lor nu s'a violat regula de procedură.

3. Nu corespunde însă dreptului material în vigoare dispozițiunea luată de Curtea de Apel în chestiunea dreptului de uzufruct vidual; și anume:

În sensul §-ului 18, al articolului de lege VIII, din anul 1840, soția a doua, în cazul dacă a rămas unul sau mai mulți copii din căsătoria anterioară a bărbatului decedat, numai o parte de copil are drept a pretinde spre folosință, ~~cu~~ drept vidual din averile din lășământul bărbatului său; însă numai din acea avere, care nu formează coachiziție cu dânsa. (Vezi: Dr. Plopu: Dreptul privat ungar §§ 300 și urm.)

În cazul prezent însă averea lui Ion Frânțescu senior nu a rămas după dânsul ca lășământ, căci aceea încă în viața lui a donat-o fiului său Ion Frânțescu iunior, deci dreptul vidual nu se poate judeca asupra averii în natură, ci după practica judiciară stabilă, în caz de donațiune, văduva numai echivalentul co res

punzător dreptului ei vidual, adică echivalentul folosinței unei părți de copil îl poate prelinde cu succes dela donatar. (Vezi: d-l Plopu: Dreptul privat ungar §§ 304, 305 și 313).

E stare de fapt stabilită și neatacată, că averea donată constă din casă și din pământ arător: prin urmare: din casă văduva are drept la echivaloarea de locuință convenită, iar din pământ la echivaloarea folosinței a jumătății din avere.

Curtea de apel referitor la casă a enunțat, că văduva are drept a locui în casă, fără să dispună în chestiune; prin urmare în această privință încă trebuie făcută dispozițiune pe lângă ascultarea părților.

Considerând că echivalentul dreptului vidual nu este stabilit, și astfel Inalta Curte în chestiunea dreptului vidual nu poate dispune meritoric; înfine;

Considerând că în celelalte privințe ambele cereri de reviziune nu au bază legală.

Din aceste motive Inalta Curte în numele legii: admite în parte cererea de reviziune a înființării Ana Frânțescu și consozii, și referitor la dreptul vidual al reclamantei văduva Maria Frânțescu stabilește, că ei nu în natură, ci în valoare echivalentă îi compele parte din averile bărbatului ei Ion Frânțescu senior; în consecință în această parte disolvă sentința Curții de Apel din Timișoara, și îndrumă Curtea de Apel, că pe lângă ascultarea părților la luarea probelor să stabilească starea faptică în acea privință, că din ce constau acele averi mobile și imobile ale defunctului Ion Frânțescu senior, pe cari acesta le-a transmis pe fiul său Ion Frânțescu iunior, și că jumătate din aceste averi ce folosință a avut la moartea lui Ion Frânțescu senior, computată în bani, și apoi în chestiunea dreptului vidual să aducă o nouă sentință meritorică, dispunând tot odată și asupra suportării speselor de reviziune stabilite pentru ambele părți în urma de câte 1500 lei.

În altă privință respinge ambele cereri de reviziune. (*Pandectele Române Caet 4—5 Anul 1925.*)

Adnotare. În sistemul dreptului privat ungar instituțiunea dreptului vidual e o instituțiune de caracter cavaleresc, care asigură văduvei și după moartea bărbatului tot asemenea proviziune și intertenție, ca și în care a fost împărtășită pe lângă bărbatul ei în vieața acestuia; deoarece însă altă dată în Decizia No. 1040 din 19 Octomvrie 1923, cu dreptul vidual numai din punctul de vedere al încetării aceluia de cauză de indignitate m'am ocupat) aci voi trata esența dreptului vidual din alte puncte de vedere, cari au importanța lor în deciziunea aci comentată.

Dispozițiunile legale referitoare la dreptul vidual sunt cuprinse în a) Opul Tripartit a lui Ștefan Werbőczy; b) articolul de lege

VIII din anul 1840 și c) în Normele judiciare provizorice. Ad. a. În Opul Tripartit se cuprind următoarele dispozițiuni: Partea I, titlul 67:

§ 2. „Et si frater ipse defunctus filias et uxorem post se relinqueret... tunc easdem filias infra tempus maritacionis earundem, uxorem autem seu relictam fillius, tamdiu quosque sub nomine et titulo domini et mariti sui vixerit et tempus viduitatis suae percurrit, eo praecise iure et modo. quo frater ille defunctus dum superviveret, victu et amictu omnibusque vitae necessariis, justa bonorum illorum exigentiam educare, providereque et conservare ac honeste tandem filias nuptui tradere, uxorem autem (si voluerit) nuptui pariter tradere, et insuper dotalitium et res paraffernales eiusdem persolvere frater ipse supervivens de iure tenebitur. Idem quoque de contractibus seu fraternealibus adoptionibus, (ubi de eo contractu manifeste constat) est sentiendum; nam licet frater praemortuis haeredibus ex suis lumbis descendentibus caruerit, haerede tamen destitutus, qui successor legitimus appellatur nondum deficiat.”

Partea I. Titlul 98...

„Item universae res mobiles mariti sine liberis atque sine testamento defuncti, cuiuscumque materici existant, et quocumque nomine censeantur, ad suam uxorem devolvantur.

§ 1. „Quae de bonis et iuribus possessionariis, domoque residentiae et curia mariti, quam sub nomine et titulo defuncti mariti viduitatis tempora peregerit, et ad alia vota se transtulerit, etiam cum restitutione dotis suae excludi non poterit.

§ 2. „Postquam tamen maritata nuptaque cuipiam fuerit, tunc ille, ad quem bona et iura possessionaria mariti defuncti iure haereditario, successorioque devoluta fuisse dignoscuntur, mulierem ipsam, restituta primum ejus dote de eisdem bonis ejiciendi et excluendi plenariam habet facultatem.

§ 3. „Imo si bona et iura possessionaria viri ipsius praemortui, adeo copiosa, fructiferaque fuerint, ut dotalitium uxoris longe excedere videantur, tunc is in quem bona ipsa derivabuntur, poterit, mulierem illiam, si etiam nomen et titulum mariti sui gereret de reliqua parte bonorum (quae scilicet aestimationem dotis suae praecellere et excedere videbitur) iuris ordine, coram suo iudice excludere et tantum duntaxat ad utendum de iuribus illis possessionariis deputare, quantum dotis, quantitas postulabit.

§ 4. „De hoc tamen et domo curiaque solitae residentiae mariti excludi mulier ipsa nequibit, nisi forsitan domus ea castrum fuerit, quod sibi non conceditur sed domus alia mariti, extra castrum alicui sita ad habitandum eidem deputabitur.

§ 5. „Secus est de illis, qui multa habent atque possident castra, pro loco habitationis deputata, nam hoc casu etiam mulieri castrum deputari poterit habitandum.“

In românește:

Partea I. Titlul 67, din Tipartit:

§ 2. „Și dacă fratele repauzat a lăsat după sine fiice și soție (deci după dânsul nu a rămas fiu, care să crediteze bunurile donatate, ci aceste în sensul diplomei de donațiune au trecut la frați ca erezi legali), atunci pe acele, până la timpul măritării lor, iar pe soția sau văduva aceluia până atunci, când trăește sub numele și titlul domnului și bărbatului său, și petrece timpul văduviei sale, tot cu acel drept și în acel mod precum în timpul, când fratele defunct a trăit, cu victui alii și îmbrăcăminte și cu toate cele necesare de viață, conform productivității acelor bunuri, e dator fratele supravieșuitoar, adică consăngeanul colateral, care va eredita, a le educa și provide, și susține, și apoi pe fiice a le mărita onest, iar pe soție (dacă ar voi) tot asemenea a o mărita; și afară de acestea dotalițiul și obiectele parafernale a i le extrăda. Tot aceste a se observa și despre contracte, sau despre adopțiuni fraternală (unde despre contract este cunoștință publică), căci deși fratele mort mai de timpuriu nu are erezi descendenți din sămânța sa, totuși substituind erede care se numește, crede legitim, nu o deficient.“

Partea I, Titlul 98 din Tipartit:

„Mai departe toate obiectele mobile ale bărbatului mort fără copii și testament, de orice natură ar fi acalea, și oricum s'ar numi, cad soției sale.

§ 1. „Care — adică soția — din bunurile posesionare și din casa de locuit, și din curtea bărbatului, până când sub numele și titlul bărbatului defunct își trăește timpul văduviei sale, și nu pășește la alt matrimoniu, nici pe lângă restituțiunea dotalițiului ei nu se poate exclude.

§ 2. „Dacă însă s'a măritat, și s'a dus la alt bărbat, atunci acela, la care au trecut bunurile și drepturile posesionare ale bărbatului defunct, pe baza dreptului de ereditare și succesiune, pe muerea aceea, restituindu-i mai înainte dotalițiul ei, are drept liber a o

scoate și exclude din acele bunuri.

§ 3. „Iar dacă bunurile și drepturile posesionare ale bărbatului mort mai înainte ar fi atât de abondente și fructifere, că s'ar vedea a întrece cu mult dotalițiul soției, atunci acela, cărui cad acele bunuri, pe muere — și dacă ar purta numele și titlul bărbatului — din ce rămâne a bunurilor, (care parte adică se vede a întrece și a surpasa estimațiunea dotalițiului ei), pe calea legii, înainte judelei său, o parte exclude, și numai atât a-i da spre folosință din acele bunuri posesionare, cât i se cuvine după cantitatea dotalițiului.

§ 4. „Din localitatea de locuință îndatinată, din casa și curtea bărbatului însă, muieră nu se poate exclude, numai dacă cumva casa aceea ar fi fortareață, care nu se cedează ei, ci o altă casă a bărbatului, situată undeva în atară de fortareață i se va da ei spre folosințe.

§ 5. „Altcum se procede față de aceia, cari au și posed multe fortărețe, cari servesc de locuințe, căci un astfel de caz și muierii i se poate designa fortăreață spre locuință“.

Ad b). In articolul de lege VIII din anul 1840, referitor la dreptul vidual sunt următoarele dispozițiuni:

§ 16. „Văduva iobagului mort fără sămânță, până când trăește și poartă numele bărbatului, rămâne în folosința tuturor bunurilor avitice ale bărbatului, de cumva bărbatul decedat nu s'a îngrijit prin testament de prevederea și intenția cuvenită a văduvei. Iar dacă între astfel de averi avitice este și fond iobagonal, și văduva nu e capabilă spre cultivarea și suportarea sarcinilor iobagonale, atunci aceea, cărora altcum asupra fondului le-ar compete ordinea de ereditate, pot prelua fondul și cele avitice aparținătoare, sau le pot vinde unui iobag apt, însă sunt obligați a asigura de deplin intertenția viduală, moderată după starea văduvei. Cantitatea intertenției, dacă în această privință nu este înțelegere între părți: cu considerare la starea văduvei la cantitatea averii, și la aceea ce a primit văduva în contul coachiziției și în ereditare reciprocă de soț conjugal ca proprietate — o stabilește judecătoria competentă.

§ 17. „Când iobagul decedat a lăsat după sine văduvă și copii, fără să fi dispus prin testament despre intertenția văduvei, atunci dacă văduva e mama tuturor copiilor rămași. aceștia și în bunurile paterne competente lor, numai așa se pot împărți, dacă în sensul §-lui 16 asigură pe deplin intertenția viduală,

ce compele mamei lor.

§ 18. „Iar dacă copiii rămași, sau o parte a aceloră au derivat din căsătoria anterioară a bărbatului: văduva din bunurile avilice ale bărbatului, și din acele achiziții, cari — deoarece nu s'au câștigat sub durata ultimei căsătorii — nu se pot considera de coachiziție, în conțul intertenției viduale numai o parte de copil poate pretinde, și aceea în așa mod că pentru prevederea ei acea parte de copil separându-se, numai venitul anual al aceleia să-l poată trage, iar capitalul, ca substrat, să se țină încontinuu sub inspecțiunea stăpânului respectiv de pământ sau a anlistiei comunale, și când moare văduva, sau încelează a purta numele bărbatului, substratul întreg se întoarce la participanți“.

Ad c). După restituirea dreptului privat ungar în anul 1861, „Normele judiciare provizorie“ în privința dreptului vidual au dispus:

§ 16. „In privința dreptului vidual dispozițiunile legilor ungare pășesc din nou în vigoare, însă restrângerea acestui drept numai erezii direct descendenți o pot preține“.

Aceste sunt toate dispozițiunile legale ale dreptului privat ungar referitoare la dreptul vidual, pe baza cărora s'a dezvoltat apoi practica judiciară a Curiei regești ungare.

Confruntând dispozițiunile dreptului vechiu cu dispozițiunile dreptului mai nou, referitoare la dreptul de uzufruct vidual, identitatea lor e următoare:

1. Bărbatul în tot cazul are dreptul a se îngriji de prevederea soției sale pentru caz de văduvie, minimul convenit însă are a-l respecta:

2. Dacă bărbatul nu a dispus, văduva uzufructează întreg lăsământul, până i se restrânge judicialmente acest drept.

Iar diferența e următoare:

a). In dreptul vechiu restrângerea o putea cere oricare erede, pe când în dreptului mai nou acest drept le compele numai descendenților;

b). In dreptul vechiu nu era diferență între dreptul vidual al soției prime, și între al soției a doua (sau a treia, a patra etc.), pe când în §-ful 18 al articolului de lege VIII din anul 1840, în această privință s'au luat dispozițiuni separate, însă numai pentru cazul, dacă bărbatul are copiii din vreo căstorie anterioară.

Pe baza dispozițiunilor vechi și dispozițiunilor mai noi, în practica judiciară a Curiei regești ungare, în chestiunea dreptului vidual s'au dezvoltat următoarele principii generale:

Deoarece dispozițiunile dreptului vechiu expuse în Tripartit, erau numai ale nobililor, iar referitor la iobagi numai în articolul de lege VIII din 1840 s'au luat dispozițiuni; și deoarece dispozițiunile §§-lor 16 și 17 a articolului de lege VIII din anul 1840 consună cu dispozițiile din Tripartit: Curia regească ungară a generalizat dispozițiunile §§-lor 16 și 17 acum amintiți, pe cari îi aplică nu numai la urmașii foștilor iobagi, ci la toate clasele sociale, fără deosebire de rang și ord, deci și la nobili; astfel dreptul vidual în viața practică așa se validează, că soția, care a trăit în comunitate de viață cu bărbatul său până la moartea acestuia, după moartea bărbatului — de cumva bărbatul nu s'au îngrijit separat prin testament despre prevederea convenită a văduvei — subtitlul de drept vidual rămâne în posesiunea lăsământului întreg al bărbatului, fără considerare la acea, că averea din lăsământ e avere achizitară, sau liniară, sau că acea constă din avere de ambele categorii juridice, și că averea achizitară din lăsământ a fost câștigată numai de bărbat înainte de contractarea matrimonului, sau că acea s'a câștigat sub durata conviețuirii conjugale, și astfel la clasa inferioară s'a câștigat în comun de soții conjugali, deci e coachiziție.

Această stare de drept, bazându-se pe dispozițiuni legale, sustă de drept și de fapt până atunci, și judecătoria întinde scut și apărare cu putere de Stat, până când această posesiune faptică de drept de uzufruct vidual, care se întinde asupra lăsământului întreg, nu se restrânge valabil, cu putere de drept, judicialmente, pe calea procedurii procesuale, pe baza acțiunii intentate de vreunul din cei interesați, și anume de vreun descendent direct al bărbatului decedat; și spre asigurare acestei stări de drept — precum dispun și §§-ele 72 și 81 a articolului de lege XVI din anul 1894, care regulează procedura lăsământară — deja pe baza pertractărilor în decursul procedurii lăsământare se iau măsurile necesare prin aceea că, dreptul uzufructual al văduvei din oficiu se asigură pe imobilele lăsământare prin instalare ipotecară, iar pe alte bunuri imobile lăsământare în alt mod corespunzător; și tot în acest mod și din oficiu se îngrijește judecătoria de asigurarea dreptului vidual și atunci, când dreptul vidual se adjudecă văduvei pe cale procesuală.

Precum vedem din dispozițiunile legale citate, în tot cazul în primul rând bărbatul este autorizat a se îngriji încă în viața lui despre cea ce se cuvine soției sale, care

după moartea lui va deveni văduvă; acest drept al bărbatului conține în sine și autorizarea de a răstrânge dreptul vidual al soției pe o parte a lăsământului, eventual pe o cotă determinată a lăsământului, sau la o rentă anuală. Dispozițiunea ce o ia bărbatul spre aranjarea dreptului vidual al soției, de regulă se face în formă de testament, în care bărbatul e dator să asigure văduvei proviziune convenită, ce atâtă înseamnă, că — cu privire la starea și poziția sa socială și la cantitatea și averii sale, precum și la averea separată a soției — femeia sub durată văduviei sale să nu ajungă în cale mai rea de prevedere, decât cum a fost în viață bărbatului și pe lângă dânsul; prin urmare bărbatul n'are drept a face dispozițiuni arbitrare și vătămătoare pentru prevederea convenită a soției, și contrare cu poziția lui socială, nici în dezacord și disproporție cu starea lui materială; deci dacă bărbatul totuș ar face astfel de dispozițiuni, văduva nu-i obligată a le primi ci pentru violarea dreptului său vidual poate ataca cu proces dispozițiunea testamentară a bărbatului și poate cere să i se stabilească proviziune convenită.

În afară de bărbat numai descendenții direcți au dreptul a pretinde pe cale procesuală — în sensul §-lui 16 al normelor judiciare proyizorice — restrângerea dreptului vidual, deci fiul sau fica, și dacă aceștia au repauzat, nepotul sau nepoata, înțelegându-se de sine, că dacă sunt mai mulți descendenți, din aceștia fiecare și separat poate cere restrângerea dreptului vidual, prin ceea ce intenționează că pe partea lui ereditară restrângându-se dreptul vidual, să ajungă și el la uzufructuarea eredității.

După practica Curiei regești ungare sub „descendenți“ se înțeleg toți copiii legitimi sau legitimați și astfel autorizați la ereditare legală; deci: copilul legitimat prin matrimoniu subsecvent, copilul legitimat prin rescript regal, precum și copilul adoptiv tot asemenea ca și copilul legitim, încă are drept a pretinde restricțiunea dreptului vidual.

Din contra nu poate cere restrângerea dreptului vidual eredele colateral, sau părintele ca erede legal al decesorului; prin urmare ereditând părintele, sau fratele, sau altă rudenie laterală în averea liniară al decesorului: un astfel de erede are a tolera uzufructul vidual asupra averii ereditată de dânsul, și averea moștenită legalmente de dânsul numai după încetarea dreptului vidual o va putea lua în posesiune.

Ce atinge restricțiunea dreptului vidual cuprinsă în §-ful 18 al articolului de lege VIII din anul 1840, am a accentua, că după practica Curiei regești ungare dispozițiunea acestui paragraf nu se poate generaliza, precum s'a făcut aceasta cu dispozițiunile din §§-ele 16 și 17 a acelei legi; deci dispozițiunea §-ului 18 nu se poate aplica la văduvele cetățenilor de orice rang și ord., ci acele dispozițiuni se refer exclusiv numai la văduvele de ord comun, adică la văduvele urmașilor foștilor iobagi, dar și la aceste văduve numai atunci, când văduva a fost a doua, eventual a treia, sau a patra, etc., soție a bărbatului decedat, ci și în astfel de caz numai atunci, dacă după bărbat a rămas unul sau mai mulți copii din vreo căsătorie anterioară a lui, altcum dispozițiunea §-ului 18 nu se poate aplica nici la soția a doua (treia, etc.), rămasă văduvă.

În §-ul 18 al articolului de lege VIII din anul 1840 legea însăș respinge dreptul vidual al femeii la o parte de copil, fără considerare la acea, că uzufructul unei părți de copil e suficient sau nu pentru întreținerea convenită a văduvei; prin această dispozițiune categorică legea ia în apărare pe copiii din căsătoria anterioară, cari de multe ori ar ajunge pe drumuri față de o mamă vitregă, dacă i s'ar lăsa drept vidual nerestrâns pe întreaga avere din lăsământul bărbatului.

Partea de copil ce-i compete soției a doua (a treia, etc.), ca văduvă așa se compută, că la numărul copiilor atât din căsătoria anterioară, cât și cei procreați cu văduva, se adaugă și văduva, și văduva o astfel de parte va primi din lăsământ pentru uzufructuare; dacă de exemplu: de tot sunt doi copii, văduva va uzufructua a treia parte din lăsământ; copilul escontentat de părinte, sau care a abzis, sau a renunțat la ereditare: nu se compută; asemenea nu se ia în considerare la stabilirea părții de copil nici averea ce a câștigat-o bărbatul sub durată conviețuirii cu văduva, căci această avere fiind coachiziție, din aceea văduva are jumătate ca proprietate.

Tot în acest sens se stabilește partea de copil pentru uzufructul văduvei și din averea lăsământală mobilă.

Iar ce atinge dreptul vidual la casa de locuit: Curia regească ungară purcede din acel punct de vedere precizat în Opul Tripartit al lui Werböczy, că pe seama văduvei în tot cazul are a fi designată acea locuință, în care a locuit împreună cu bărbatul ei,

sau cel puțin așa locuință să i se pună la dispoziție, care să corespundă pozițiunii sale sociale, cu considerare la aceea, că văduva să nu fie conturbată și împiedicată în folosința locuinței destinate ei; deci referitor la casa de locuit numai în acel caz are loc restricțiunea dreptului vidual, dacă casa nu e necesară în total spre folosința văduvei și a copiilor ei minori de sub îngrijirea sa.

Dacă nu subversează cazul prevăzut în §-ul 18 al articolului de lege VIII din 1840, deci în cazurile unde urmașii iobagilor nu au descendent din căsătorie anterioară, precum și la nobili, onorațiori, civi de orașe, comercianți și industriași: dreptul vidual are a se stabili după dispozițiunile §§-felor 16 și 17 a articolului de lege VIII din anul 1840, iar restrângerea acestui drept vidual se face după regulile dreptului privat, cu considerare la principiul fundamental, că văduvei în tot cazul să i se asigure cel puțin minimumul de întreținere cuvenită.

În fine referirilor la cazul concret comentat mai trebuie să schițez pe scurt practica judiciară a Curiei regești, care apără dreptul vidual și față de donațiuni:

Deși bărbatul cu autorizarea legii încă în viață se poate îngriji de prevederea cuvenită a soției sale pentru cazul, dacă moartea lui mai timpurie soția ar rămânea învăduvită: n'are însă drept bărbatul de a știrbi cantul minimal de prevedere viduală; ci și mai puțin drept are a zădărnici sau a eluda această prevedere cuvenită a văduvei fie prin dispozițiune pentru caz de moarte, fie prin afacere de drept gratuită contractată între vi-vanți.

În cazurile, în cari dispozițiunea gratuită a bărbatului violează dreptul vidual, practica judiciară tinde ajutor văduvei prin aceea, că îi asigură drept de actorat spre atacarea atât a dispozițiunii testamentare, cât și a afacerii de drept donative.

Deși văduva n'are drept a cere invalidarea testamentului sau a contractului de donațiune în întregimea lui: poate înse pretinde, ca favoritul testamentar, precum și donatarul să fie obligați a tolera ca ea să-și poată excontenta dreptul vidual din averea testată, respective donată.

În cazul, dacă bărbatul în testament a dispus despre dreptul vidual: averea bărbatului există în lăsamânt, deci în astfel de caz văduva are ocaziune a se declara la pertractarea lăsamântului, și judicătoria sau îndrumă părțile la proces, sau predă lăsamân-

tul îngreunat cu dreptul vidual.

Dacă însă bărbatul în viață a donat averea sa: se face distincțiune, că averea a fost donată înainte, sau după contractarea matrimoniuului.

Dacă bărbatul a făcut donațiunea înainte de contractarea matrimoniuului, atunci femeia dovenită ulterior văduvă nu are drept de actorat de pretinde din averea donată drept vidual; pentru că femeia numai prin matrimoniu câștigă drept pentru caz de văduvie la proviziune viduală — în timpul donațiunii însă ea nefiind soția donatorului, acesta a putut liber dispune de averea sa fără considerare la matrimoniuul contractat după donațiune cu femeia rămasă învăduvită.

Dacă însă bărbatul după contractarea matrimoniuului și-a donat în total sau în parte averea, fiindcă această avere prin donațiune a trecut în proprietate donatarului, și nu există în lăsamântul bărbatului: după practica judiciară a Curiei regești ungare, văduva are drept a pretinde dela donatar echivalentul corespunzător dreptului ei vidual; vasăzică văduva nu are drept a pretinde pentru uzufructuare cedarea averii în natură, dar are drept a pretinde dela donatar restituirea în numerar a echivalentului corespunzător uzufructului ei vidual: se înțelege de sine, că dacă nu s'ar fi făcut actul de donațiune, și astfel dreptul de uzufruct al văduvei s'ar fi extins asupra întregii averi, atunci văduva are drept a pretinde dela donatar echivalentul deplin al proviziunii viduale cuvenite; la din contră dacă dreptul de uzufruct vidual ar fi fost să fie drept vidual restrâns la o parte de copil, atunci văduva nu mai poate pretinde dela donatar.

Stabilirea și adjudecarea echivalentului corespunzător dreptului de uzufruct vidual se face în fiecare caz cu luarea în considerarea a împrejurărilor subversante: în această privință în general am a nota, că Curia regească ungară în cazul, când venitul anual al averii donată reprezintă mai mare valoare decât face echivalentul anual al proviziunii viduale cuvenite, atunci pe donatar îl obligă a solvi echivalentul anual al proviziunii viduale cuvenite în numerar: — iar în caz contrar când adică venitul anual al averii donate nu acopere echivalentul anual a proviziunii viduale cuvenite atunci pe donatar îl obligă la solvirea intereselor legale anuale, adică la solvirea de 5 la sută a valorii averii donate.

În această practică judiciară a Curiei regești ungare se manifestă o distincțiune

foarte subtilă și fină a egalizării posibile a celor două drepturi contrare, adică: al dreptului vidual violat prin donațiune și al dreptului de proprietate câștigat de donatar; pentru că văduva nu stă în față cu avere lășământară, ci cu avere donată; iar în faptul de donațiune al bărbatului eo ipso evident se cuprinde restrângerea proviziunii viduale la măsura convenită niminală; și pentru că vice-versa donatarul ca proprietar nu se poate obliga a extrăda în natură nici averea, nici veniturile aceleia, fiindcă averea nu e lășământ, și donatarul nu e dator a cultiva și valorifică proprietatea sa în favoarea văduvei, ce altcum în cele mai multe cazuri numai izvor de discordii noi nu putea fi; dar în tot cazul și cu drept se poate obliga donatarul la solvirea în numerar a echivalentului corespunzător proviziunii viduale convenite.

„Dreptul vidual se poate regula de bărbat prin testament, însă numai întru atâta, întrucât prin aceasta dreptul femeii la locuință și la intertenție corespunzătoare valorii averii nu suferă. No. 3475/1899.

„Deși dreptul vidual de regulă numai în averea ce formează lășământ se poate exercita, totuși în acel caz, când decesorul încă în viață toată averea sa a donat-o, deși cu stipulațiunea de locuință și intertenția viageră, prin ce total a despuat văduva da validitatea dreptului ei vidual: văduva poate pretinde dela acest donatar intertenția ei convenită. Tot asemenea e cazul și atunci, când decesorul numai o parte a averii sale a donat-o, dar și prin aceasta a violat posibilitatea executării dreptului vidual în măsură legală. No. 1907, G. 358.

„Fiindcă bărbatul reclamantei încă în viață sa a dispus despre averea sa, pe care a donat-o intimaților: reclamanta nu poate pretinde uzufructul realităților. reclamanta nu poate pretinde uzufructul realităților transmise, ce deja în urma donațiunii compete intimaților, ci numai solvirea sumei necesare, corespunzătoare locuinței și intertenției sale conform pozițiunii sociale și averii bărbatului decedat. No. 8042 din 1903.

„Dacă bărbatul în viață a transmis averea sa gratuit pe o treia persoană, văduva are drept a pretinde dela donatar în numerar echivatoarea anuală eventual interesele legale anuale ale dreptului de uzufruct după valoarea averii donate. No. 5886/1909.

„Dreptul de uzufruct vidual numai pe ave-

rea din lășământ se poate adjudeca în natură; la din contră, dacă lășământ nu a rămas, căci bărbatul încă în viață a transmis averea sa gratuit pe o treia persoană: văduva are drept a pretinde, până la valoarea averii donate solvirea în numerar a echivalentului dreptului vidual, ce îi compete anual; eventual interesele legale anuale ale aceluși capital, care corespunde în numerar cotei, ce văduvei îi compete din averea donată No. 5775/1912.

„Soția a doua, din averea donată de bărbat încă în viață de regulă nu poate pretinde dela donatar predarea în natură a părții de copil, ce corespunde dreptului ei vidual, ci donatarul numai la solvirea intereselor legale ale valorii averii corespunzătoare părții de copil se poate obliga No. 5174/1906.

„Deoarece intimații pe lângă acceptarea și solvirea sarcinilor au primit averea dela decesor, și astfel numai o parte a valorii averii transmise e donațiune: văduva decesorului numai din această valoare pur donativă poate pretinde în numerar veniturile valorii corespunzătoare unei părți de copil, vasăzică 5% după acea valoare. No. 3690/1912.

„Bărbatul nu poate despuia soția sa de dreptul ei vidual prin donațiune, pentru că dreptul de intertenție al văduvei se bazează pe lege, și văduva câștigă acest drept în viața bărbatului prin contractarea matrimonului. No. 4632/1912.

„Cu moartea bărbatului nu încetează pretentiunea de intertenție a văduvei rămasă după dânsul, ci acest obigământ de intertenție cade în sarcina lășământului bărbatului; iar întrucât după bărbat nu a rămas avere lășământară ce ar putea servi de bază pentru excontentare: în cazul donațiunii făcute de bărbat, dreptul vidual de intertenție îi îngreunează și pe donatari, până la valoarea primită de dânsii ca donațiune. No. 9141/1905.

Instituțiunea coachizițiunii, precum și instituțiunea dreptului vidual ale dreptului privat ungar le-am desfășurat sistematic în Opul meu: „Părți alese din dreptul privat ungar“ în Capitolul IV. §§ 41—76; și în Capitolul XXVII, §§ 282—331.

Dr. Georgiu Popu

Prezident la Inalta Curte de casație și Justiție

REZUMATE DE JURISPRUDENȚE*(Judecătorii, Tribunali, Curți de Apel din Ardeal)***Tribunale**

Dreptul de a cere daune. Ișvoarele lui. Nu poate naște din exercitarea unui drept. Ministerul Finanțelor dă autorizație Băncii populare „Albina” din Oradea-Mare de a pune în funcțiune la gara Episcopia Bihorului o casă de schimb — cu condiția de a lua ca tovarăși pe reclamanți. Banca Albina deschide casa de schimb dar refuză de a lua tovarăși pe reclamanți. Aceștia cheamă în judecată Banca Populară Albina și îi cere daune 1,100,000 lei.

În drept: Nu există nici o normă de drept prin care cineva să poată fi constrâns la o tovarășie forțată. Ori ce asociație nu poate lua naștere decât din consensul comun al acelor care doresc să întemeieze tovarășia. În cazul când totuși ar exista o obligațiune de a primi pe cineva în tovarășia — această obligațiune încetează în cazul când părțile — dintr'un refuz comun — nu acceptă condițiunile reciproce. Deoarece însă Banca Populară Albina exercitează în mod legal dreptul a face să funcționeze case de schimb — atitudinea lor, în urma imposibilității de a se înțelege cu reclamanții, nu poate fi considerată ca culpoasă, pentru a fi generatoare de daune.

Ori ce obligațiune de despăgubire, în ultima esență, nu este decât legea — adică din lege provine existența și conținutul fiecărei obligațiuni. Jurisprudența s'a dezvoltat astfel că despăgubiri se poate prelinde numai pentru violarea unei obligațiuni contractuale, pentru vre-un fapt culpos, sau pentru o neglijență culpoasă; deci isvorul despăgubirii se naște dintr'un fapt ilicit, ori dintr'o neglijență culpoasă. Nu poate fi însă obligat la despăgubiri acela care își folosește și exercita dreptul său, cu toate că din acela cade în partea cuiva o pierdere materială. Deci pârâta având dreptul de a exercita funcționarea Casei de schimb n'au săvârșit nici un fapt culpos față de reclamanți — și aceștia nu și pot face un titlu de drept de a cere o despăgubire numai din faptul că și ei eventual, ar fi putut avea un câștig, dacă s'ar fi înțeles cu pârâta asupra condițiunilor în care să intre în tovarășie. (*Trib. Oradea-Mare. Sentința Nr. 4681—924. Președinte C. Nesselrode, care a redactat și sentința.*)

Accident de automobil. Responsabilitatea față de minorul sub 7 ani. Este admis ca pentru responsabilitatea ce isvorăște din accidente de automobil se aplică — ca și pentru accidentele provenite din așa zisele exploatări primejdioase — principiile responsabilității obiective. Potrivit acestei teorii victima nu are de dovedit decât faptul accidentului și dauna suferită — de culpa de drept comun conf. c. c. a. și care este prezumată de a fi de partea autorului

accidentului. Responsabilitatea în cazurile accidentelor de automobil este solidară între proprietarul mașinei și șoferul care a condus-o; ei nu pot fi exonerati de responsabilitate decât dovedind că victima accidentului a fost în culpă sau dovedind că accidentul s'a întâmplat din cauză de forță majoră.

Acest principiu nu se schimbă cu nimic atunci când victima ar fi un copil sub șapte ani. Este adevărat că potrivit art. 865 din c. c. a. copiii cari nu au împlinit 7 ani sunt incapabili de a stipula ceva în favorul lor sau de a primi vre-o stipulațiune ce le-a făcut alți ei sunt incapabili de a se obliga nu numai prin convențiune, dar și prin fapte ilicite — fiind prezumție juris et de jure a iresponsabilității lor — daunele cauzate de ei căzând în sarcina acelorora cărora li se poate imputa culpa în *vigilendo*. Deasemenea e adevărat că potrivit disp. art. 1308 din c. c. a. atunci când lezatul a dat prilej pentru comiterea actului dăunător, în raport cu un incapabil, el numai poate cere ca consecință a acestui act nici un fel de despăgubire, chiar dacă s'ar stabili și o culpă în *vigilendo*. Din aceste principii singura concluzie care se poate trage este că dacă un copil sub 7 ani nu poate fi răspunzător de daunele sale cauzate prin ținuta sa ilicită, nu este mai puțin adevărat că această ținută ilicită nu poate face ca persoana capabilă, care a cauzat fără culpă accidentul de care s'a lezat minorul să fie obligată necondiționat către acesta atunci când numai actul minorului a fost cauza accidentului și deci să fie responsabil ori de câte ori un minor s'ar leza printr'un astfel de act. O atare reponsabilitate nu este stabilită de nici un principiu de lege și nici echitatea nu o cere. Dar o atare responsabilitate ar putea să aibă o singură aplicare: în cazul când s'ar putea stabili culpă atât din partea minorului sub 8 ani cât și din partea persoanei capabile. În acest caz ținuta ilicită a minorului ar putea fi acoperită de faptul culpos al majorului și deci nu se va mai aplica art. 1304 din c. c. a. adică dauna nu se va mai putea împărți între autorii ei — minor sub 7 ani și major — ci va trebui să fie suportată în întregime de persoana capabilă. (*Tribunalul Cluj. Sentința No. 4494—923. Președintele V. P. Pastia, care a redactat și sentința.*)

Legea încurajării construcțiilor. Contractele în curs și cele cari nu au de obiect locuințe nu pot fi suspendate. Deși art. 2 și art. 4 din legea promulgată la 23 Iulie 1925, prin care se modifică legea pentru încurajarea construcțiilor din 1921, dă dreptul de a denunța contractul de închiriere în scopul de a construi pe locul liber de clădiri și deși aceleași texte prevăd că în interesul de clădiri mari proprietarul poate cere Președintelui de Tribunal să pronunțe pe cale de ordonanță prezidențială conf. art. 66 bis pr. civ. rom. suspendarea aplicării legii chiriilor și ca

urmare să denunțe contractul de închiriere privitor la casele de locuit — sau să ordone restrângerea chirieșului cu privire la porțiunea din imobilul neclădit.

Totuși din textele mai sus menționate și anume din art. II. care zice: „*in interesul ridicării de clădiri mari aplicarea legii chiriilor se va putea suspenda*”, rezultă că acele dispozițiuni nu se referă decât la raporturile dintre proprietarii și chirieșii a căror contracte s'au prelungit de drept în baza legii în folosul chirieșilor și anume relativ la contractele cari au de obiect locuințe, nu și la celelalte contracte de închiriere și arendă având alt obiect decât locuințe privind alte persoane decât cele favorizate de lege și cari au rămas și pe mai departe supuse regimului de drept comun.

Deci contractul care ar avea de obiect un loc viran, fără clădiri, și a cărui termen de locațiune voluntară expiră la 31 Decembrie 1928, nu poate intra în prevederile legii pentru încurajarea construcțiilor și deci executarea sa nu poate fi suspendată prin ordonanță presidențială. (*Trib. Bistrița. Ordonanța presidențială No. 1269/1925. Președinte și redactor A. Ulvianu, primpreședinte.*)

Violența contra autorităților. Faptul cuiva de a refuza la invitația autorității în drept de a merge la primăria comună pentru constatarea unei prelușe infracțiuni, atunci când este făcută fără întrebuițare de violență și când în urma acestei opuneri agentul renunță de a mai conduce acea persoană nu întru-nește elementele constituitive ale delictului de violență împotriva organelor oficiale prevăzut de art. 4, al. 2 al legii XL/1914. O astfel de nesupunere simplă la ordinul autorității nu poate constitui nici de licit descris de art. 326 al. 2. (*Trib. Bistrița. Sentința No. 1604/1923. Președinte D. C. Zaharia.*)

Judecătoria de arbitri. Nulitatea sentinței, dată în limbă străină. Judecătoria de arbitri fiind o instituție prevăzută de Procedura civilă dispozițiile acestei legi, cari au caracter de ordine publică ca și dispozițiile Decretului I al Consiliului Dirigent îi sunt aplicabile și obligatorii.

Atât art. 134 și 229 din Pr. civ. cât și art. 126 din Constituție decretând limba română ca limbă oficială a Statului, nici o instituție, care ar funcționa în virtutea legii nu poate fi în contradicție cu dispozițiile legale de ordine publică și ca urmare toate autoritățile de orice fel, deci și cele învestite cu atribuțiuni juridictionale cum sunt judecătorii de arbitri, prin faptul că funcționează în temeiul legii în vigoare, iar hotărârile lor urmând a fi controlate și executate de organele Statului, urmează a funcționa nespural în limba oficială a autorităților Statului român.

Deci este nulă o sentință a judecătoriei de arbitri, care ar fi fost dată în urma unor desbateri, cari s'au ținut în o altă limbă decât cea română sau care nu ar fi redactată în limbă oficială.

Deși o astfel de nulitate nu este prevăzută în art. 784 pr. civ. totuși este constant în drept că în afară de nulitățile expres prevăzute de lege sunt și nulități cari rezultă din spiritul legii — așa numitele nulități virtuale, imperios cerute de interesele generale, cari între acestea, fără îndoială, sunt și acelea, cari sancționează o calcare a unei dispozițiuni de ordin constituțional, adică eminamente de ordine publică. A decide altfel înseamnă a lipsi de orice sancțiune legile cu caracter prohibitiv de ordine publică.

Pentru a se pronunța o astfel de nulitate este suficient ca în contra actului izbit de nulitatea substanțială să fie deschisă o cale legală de atac și astfel cauza să fie dedusă judecății instanței, iar judecătorii — ori care ar fi instanța sau gradul ei — observând o astfel de nulitate de ordine publică sunt obligați de a o constata și a pronunța anularea actului de oficiu, neștând în puterea părților de a renunța, în orice fel la ridicarea excepțiunii pe temeiul acelei prohibițiuni legale. (*Trib. Bistrița. Sentința No. 594/1925. Președinția d-lui A. Ulvianu, primpreședinte, care a redactat și Sentința.*)

Contractul de intermediere. Codul comercial în vigoare în Ardeal nu definește contractul de mijlocire, totuși din disp. art. 534 și urm. se poate deduce că acest contract nu este decât obligația ce și-o ia cineva de a plăti o sumă de bani pentru un serviciu de înlesnire a încheierii unui raport juridic.

De aici rezultă că contractul de mijlocire, care nu este decât o specie a contractului de locațiune, este executat din partea mijlocitorului, ori de câte ori în urma intervenției sale părțile au căzut de acord pentru a încheia actul juridic în vederea căruia au recurs la serviciile mijlocitorului. Ceea ce este deci esențial acestui contract sunt două elemente: 1. mijlocitorul să găsească două persoane, cari doresc să încheie un raport juridic și pe care să le pui în contract; 2. actul juridic dorit de părțile contractante să fie încheiat în urma faptului mijlocitorului de a pune părțile în legătură.

Este deci irelevant dacă tratativele încheierii actului au fost făcute în prezența mijlocitorului sau conduse de el, și este suficient ca părțile, pe cari mijlocitorul le-a pus în contact să încheie convenția toată, căci și în acesi caz acordul de voință dintre părțile contractante nu s'a putut stabili decât prin faptul mijlocitorului și deci obligațiunea sa fiind îndeplinită și dreptul la comisionul ce i s'a stipulat este născut. (*Trib. Cluj. Sentința No. 105/1925. Președinția d-lui V. Pastia, care e și redactorul Sentinței.*)

Acțiunea în daune. Cine o exercită. Caz de responsabilitate. În cazul când o societate de asigurare plătește o despăgubire proprietarului unui imobil, pentru dauna ce a cauzat imobilului o terță persoană — dreptul de a cere despăgubire nu l mai are — față de terța persoană — decât soc. de asigurare și nu și proprietarul, deoarece dreptul la acțiunea în desdăunare nu o are decât cel ce a suferit o daună; sau proprietarul fiind desdăunat de soc. de asigurare, dreptul său de a pretinde daune a încetat. Acest drept însă poate fi totuși exercitat de către proprietar numai ca mandatar al soc. de asigurare.

După principiile generale de drept oricine cauzează altuia pe nedrept o pagubă este obligat să-l despăgubească indiferent dacă prejudiciul l'a cauzat prin neglijența sa sau prin imprudența. De asemenea este responsabil și de prejudiciul cauzat prin fapta persoanelor, pentru care este obligat de a răspunde sau a lucrurilor ce sunt sub paza lui sau ale animalelor sale. Deci atunci când o servitoare — în lipsa stăpânului — ia calul acestuia și plecând cu o persoană străină, calul sperindu se strică vitrina unei prăvălii, stăpânul este responsabil de dauna cauzată, deoarece el a avut alegerea servitoarei în îngrijirea căreia și a lasat calul și trăsura și pentru că trebuia să se îngrijească ca nici calul său să nu facă vreun rău; deci orice daună cauzată va cădea în sarcina stăpânului. (Trlb. Timișoara. Sentința No. 7619/924. Preșidenția Dr. Feiler, judecător referent N. Ionașcu.)

Dobânzi în caz de daune. În conf. cu art. 1334 c. c. a. partea daunată poate cere dobânzi la capitalul care i s'a acordat ca despăgubire pentru repararea daunei cauzată prin culpă în afară de contract.

Aceste dobânzi însă nu se calculează din momentul când dauna s'a produs ci numai din momentul introducerii în judecată, căci numai atunci partea obligată la plată daunei a fost pusă în întârziere și deci a devenit scadentă obligația sa de plata reparațiilor ce dorește. (Curtea de Apel din Cluj. Președinte Dr. Pompei Micșa.)

Ingratitudine. Potrivit disp. art. 948 din c. c. a. sub ingratitudine se înțelege o stare violentă și înlegrității corpului, averii, libertății donatorului în baza cărora s'ar putea proceda contra vătamătorului, fie din oficiu, fie la cererea părții vătamate pe cale penală. Deci faptul că partea care era îndatorată de a procura alimente conform stipulației din contract, nu a satisfăcut obligației, nu se poate considera drept ingratitudine în sensul art. 948 c. c. a.

În sensul art. 919 din c. c. a. partea contractantă, față de care nu s'au îndeplinit obligațiunile stipulate prin convenție, nu poate cere rezilierea contractului, ci numai exacta lui îndeplinire. Deci în

cazul când o parte și-a luat obligațiunea de a întreține pe alta, neîndeplindu-se aceeași obligațiune nu se va putea cere rezilierea convențiunei, ci se poate cere justiției ca partea contractantă să-și îndeplinească obligațiunea de alimentare. (Curtea de Apel din Cluj. Președinte Gustav Haupt. Referent Al. Balas. Sentința No. 2364-924.)

Chirii. Dacă se poate scinda un contract de locațiune. Renunțarea la contract. Atunci când într'un contract de locațiune nu este trecut în mod separat închirierea locuinței și separat pentru prăvălie, contractul are a se considera ca unitar, mai ales în cazul când s'a stipulat și o singură chirie.

Dispozițiile art. 2 al. 1 al. 1-lei din legea chirilor se aplică numai față de meseriași; deci pentru comercianți nu sunt aplicabile și nici nu mai poate avea importanță care parte din imobil domină: locuința sau prăvălia.

Din combinația art. 10 cu art. 7 al. 2 reiese că prohibiția legii privitoare la renunțarea anticipativă la prelungirea legală se referă numai și exclusiv la imobilele ce servesc de locuință — deci numai chirieșii prevăzuți în art. 10 pot să beneficieze de această dispoziție. Ori ce alt imobil destinat pentru comerț sau industrie, neintrând în prevederile art. 1 reîntră sub regimul dreptului comun, care consideră ca valabilă ori ce învoială făcută de părțile contractante cu privire la durata contractului de locațiune, deoarece o asemenea convențiune n'are ca obiect ceva cu neputință de îndeplinit sau ilicit art. 878 c. c. a.

Dealtfel jurisprudența în această materie de renunțare la prelungirea legală nu consideră de anticipată și ca atare nevalabilă, dacă renunțarea s'a făcut în cursul executării contractului de locațiune, deoarece în această ipoteză chiriașul este ocrotit de lege în contra evacuării și deci nu poate fi vorba de o constrângere morală; deci acordul de voință făcut astfel nu contravine bunelor moravuri. (Curtea de Apel din Cluj. Sentința No. 3214-924. Președinte dl. dr. I. Papp. Raportor dr. Kerner.)

Competința. Stabilirea ei în baza art. 31 pr. civ. Pentru ca competența instanței să poată fi stabilită în baza art. 31 al. 2 din pr. civ. se cere ca creanța să fie dovedită cu act scris și ca să nu fie trecut 2 ani dela efectuarea comenzi. În înțelesul acestui articol nu este necesar ca actul să fie anterior primirii mărfii, deoarece legea nicăeri nu cere acest lucru. (Curtea de Apel Cluj. Sentința No. 354-024. Președinte dl. Victor Pop.)

Punere sub interdicție. Condițiuni necesare. În sensul art. 28 din Legea XX. a anului 1877 pentru ca cineva să fie pus sub curatelă nu este absolut necesar ca să fie alienat, ci este suficient ca să

prezintă o reducere a capacității mintale în o astfel de măsură încât persoana a cărei interdicție s'a cerut să nu fie capabilă să-și administreze averea, indiferent dacă această stare mintală a provenit din o debilitate senilă sau din altă cauză.

Pentru ca să se pună sub interdicție nu este deasemenea necesar ca din interogatoriu pe care îl ia Tribunalului persoanei, a cărei interdicție se cere, să reiască slăbirea ei mințială. Faptul, că la întrebările judecătorului a dat răspunsuri raționale este inoperant, atunci când din expertiza medicală a specialiștilor, cari i-au făcut o amănunțită examinare, ar reieși contrarul, evident dacă judecătorul care a luat interogatoriu și-ar însuși concluziile raportului medical. (Curtea de Apel din Cluj. Sentința No. 487/1925. Președinte Dr. I. Papp. Raportor G. M. Popescu).

Aderarea la apel. Un coreclamant nu poate adera la apel declarat de către pârât în cazul când apelul acestuia s'a făcut numai contra celui alt coreclamant. O astfel de aderare ar fi admisibilă numai în cazul când litigiul ar trebui rezolvat în mod unilar și atunci numai în cazul când este vorba de un act de procedură întreprins de unul din tovarășii de proces care a scapat vre-o zi sau un termen. Atunci când sunt însă mai mulți coreclamanți, cari fiecare pretind drepturi distincte — în speță porțiunea separat înscrise în c. f. — putându-se hotărâ în mod independent, aderarea la apelul făcut de pârât numai contra unuia din reclamanți este inadmisibilă, deoarece prin neapelare hărăzirea fașă de el a rămas definitivă.

Prescripția tabulară se referă numai la achizitorii terți de bunăcredință; fașă de părțile contractante prescripția este cea de lungă durată, adică de 30 ani. (Curtea de Apel din Cluj. Sentința No. 1094/1923. Președinte Dr. I. Papp. Raportor consilier G. M. Popescu).

Plata creanțelor încheiate înainte de schimbul coroanelor, după ce curs se va face. Un contract de furnitură încheiat înainte de schimbul coroanelor, plata stipulându-se în coroane. Intre timp efectuându-se schimbul, furnizorul a cerut la scadență ca plata să se facă în lei după cursul de $\frac{1}{2}$ fixat prin legea schimbului. Cumpărătorul a vrut ca plata s'o facă în lei după cursul pe care coroanele l-au avut în momentul contractării.

În drept: din moment ce la scadență nu mai era în curs moneda în care s'a stipulat, fiind retrasă printr'o lege, intervenită înaintea efectuării plății — nu se imputa nici o culpă nici în sarcina creditorului și nici a debitorului; deci plata trebuie făcută în noua monedă care a înlocuit coroana, adică în lei. Doarece prin legea retragerii coroanelor nu s'a stipulat nimic cu privire la convențiunile private, rămâne în competența instanțelor jude-

cătorești de a stabili raportul în care urmează să se facă plățile pentru îndeșularea celui care are interes. Deoarece prin art. 2 al Legei asupra schimbului se dispune că cursul se va stabili printr'un jurnal al Consiliului de miniștri, iar acesta a decis că cursul va fi de 50 bani fiecare coroană, este neîndoios că și debitorii creanțelor private pentru a achita complet obligațiunea lor, trebuie să plătească datorită sa în aceeaș proporție. (Curtea de Apel din Cluj, Sentința Nr. 2529/1924; raportor consilier N. Davidescu).

• • •

Cambie nouă înlocuind alta ajunsă la scadență. Independența ei. Obligația ce rezultă din cambie este autonomă în sensul că ea se naște în momentul când se semnează. Preschimbarea unei cambii este o operație care face ca prima cambie să fie desființată, ca și cum ar fi fost achitată, iar cambia emisă în preschimbare este asemenea unei noi obligațiuni cambiale; prin aceasta noua cambie devine de sine stătătoare — adică autonomă și deci validitatea ei are a se judeca după momentul când a fost semnată. Deci când în fapt s'ar constata că la data când s'a emis noua cambie, pentru preschimbarea celei vechi ajunsă la scadență, emitentul nu ar avea capacitatea deplină, fiind pus sub curatelă prin deciziunea Tribunalului, decizie publicată în Monitorul Oficial, o astfel de cambie nu este validă, deoarece emitentul nu avea capacitatea de a se obliga. (Curtea de Apel din Cluj. Președinte Victor Pop, referent consilier Balassan. Sentința Nr. 2381/1924).

• • •

Testament verbal. Condițiuni, Art. 15 din legea XVI—1876. Art. 15 din legea XVI din 1876 relativ la Testamente, între alte condițiuni de valabilitate cere ca dispozițiunile testamentare să fie clare și precise. Atunci când dindepozițiunile martorilor unui testament verbal s'ar constata că dispozițiunile testamentului verbal nu întrunesc aceste condițiuni, și deoarece aceste sunt condițiuni esențiale cerute de legiuitor, testamentul trebuie privit ca nevalid și deci nu poate produce nici un efect; în acest caz se deschide succesiunea abintestat.

În conformitate cu normele de drept în vigoare, descendenții fiilor pre decadași vin la moartea părintelui acestora din urmă pe baza reprezentățiunii, în virtutea căria ei sunt puși în locul, gradul și dreptul succesoral al părintelui lor precedat, moștenirea împășindu-se pe tulpină.

Copii adoptivi, din punct de vedere patrimonial, sunt asimilați în raporturile lor cu adoptatorul, copiilor legitimi. (Curtea de Apel din Timișoara. Sentința No. 1417/1923, Președinte E. C. Aslan, care a și redactat Sentința.)

Curtea de Casație

Pactum de contrahendo. Convențiunea prin care o persoană se obligă de a cumpara la o licitație publică un imobil și apoi, în schimbul restituirii prețului depus la licitație să retrocedeze acel imobil persoanei cu care a contractat aceaste, nu constituie un pact de contrahendo, deoarece această convențiune nu intenționează de a forma o legătură de drept pentru viitor, ci e un contract definitiv, care se va valida pe viitor, însă pe timp nedeterminat. Acest fel de contracte după practica stabilă de înalta Curte de Casație sunt valabile dacă sunt făcute nu mai verbal. (Cas. I comp. ardelean. Declzia Nr. 483—925. Președinția de G. Plopu).

INFORMAȚIUNI

Au reușit la examenul de Magistrați, Comisiunea din București, în sesiunea lunie 1925, următorii 114 candidați, din 231 înscriși și 161 câși s'au prezentat:

1. Anastasiu N. Ioan, judecător tribunal Romanași. 2. Andronescu Virgil, supleant tribunal Constanța. 3. Anagnoste A. Dumitru, ajutor ocol I Turnu Măgurele. 4. Abeles Jean, ajutor ocol rural Galați. 5. Alanasiu Aurel, ajutor ocol Onești, județ Bacău. 6. Alebra B. Dumitru, ajutor ocol VII București. 7. Bogdan Horia, procuror trib. Mehedinți. 8. Berceanu M. Ioan, judecător ocol Băcleș, Mehedinți. 9. Banu P. Ioan, judecător ocol Sîlistra, Durostor. 10. Bălășescu M. Grigore, judecător ocol Voinești, Dâmbovița. 11. Baraș Alexandru, supleant trib. Tulcea. 12. Coanda Dumitru, judecător tribunal Sibiu. 13. Cristea A. Ioan, procuror tribunal Deva. 14. Cristescu T. Vintilă, judecător trib. Ibașfalău. 15. Cătuneanu C. Alexandru, judecător trib. Dej. 16. Creangă I. Marin, judecător ocol Mozăcenți, Teleorman. 17. Curela S. G., judecător ocol Petroșani, Hunedoara. 18. Cătuș V. Gheorghe, judecător ocol Călnic, Gorj. 19. Ceocărlie D. Mihail, judecător ocol Domnești, Muscel. 20. Corneliu V. Constantin, ajutor ocol Cavarna, Caliacra. 21. Chearpec Olvian, ajutor ocol Mangalia, Constanța. 22. Coșovanu Dimitrie, ajutor ocol Mălinești, Dolj. 23. Calinic S. Gheorghe, ajutor ocol III. urban București. 24. Costinescu S. Vasile-Scarlat, avocat din București. 25. Cercel N. Constantin, ajutor ocol V București. 26. Conescu I. Nicolae, ajutor ocol Târgu-Cărbunești. 27. Dumitrescu S. Constantin, judecător tribunal Brașov. 28. Dumitrescu A. Gheorghe, judecător ocol Mahmudia, Tulcea. 29. Dăbuleanu Dimitrie, procuror tribunal Satu-Mare. 30. Demetrescu G. Dem. supleant tribunalul Ilfov. 31. Drăgănescu Ioan, ajutor ocol II. rural Târgu-Jiu. 32. Demetrescu V. Const. Mircea, ajutor ocol urban Craiova. 33. Demetrescu Ilie, ajutor ocol Pârscov, Buzău. 34. Dobrescu M. Ioan II, ajutor ocol Clejani, Vâlcea. 35. Dragoș N. Emil, ajutor ocol Tândărei, Ialomița. 36. Niculescu C. Ioan avocat, fost magistrat. 37. Economide Ioan, judecător ocol. Gheorgheni, Ciuc. 38. Frumușanu I. Romulus Ioan, procuror trib. Caliacra. 39. Fașoreanu Florin, ajutor ocol II București. 40. Grigorescu Vespasian, jud. ocol Dumitresți, R.-Sărat. 41. Georgescu A. C., judecător oc. Boldu, R.-Sărat. 42. Geosanu C. Gheorghe, jud. oc. Gheorgheni, Ciuc. 43. Grigoriu Mihail, judecător ocol Sighișoara. 44. Geormăneanu N. Ioan, supleant trib. Teleorman. 45. Georgescu D. G., judec. ocol Corbi Mari, Vâlcea. 46. Ionescu Zana D. Dumitru, ajutor ocol VI București. 47. Ionescu Tănase, judecător ocol Sinești, Vâlcea. 48. Jarfescu Constantin, judecător ocol Turlucaia, Durostor. 49. Istrătescu V., judecător ocol Pecca, Arad. 50. Iepure Mircea, supleant trib. Vâlcea. 51. Ivănceanu D. D.,

ajutor ocol Văleni de Munte, Prahova. 52. Istrate Nicolae, ajutor ocol III urb. București. 53. Ludoșanu I. Nicolae, ajutor ocol Străini-Dobreni, Ilfov. 54. Misir G. Nicolae, procuror trib. Arad. 55. Milelici Francisc, procuror trib. Ibașfalău. 56. Mândru V. Nicolae, procuror trib. Arad. 57. Munteanu V. Sfetozar, ajut. ocol II rural T.-Măgurele. 58. Montanu D. Filip, ajutor ocol II. rural Caracal. 59. Manolescu Gr. Traian avocat, fost magistrat. 60. Meiter Nicolae C. Ernest, ajutor ocol Vîda, Vâlcea. 61. Mărgăritescu Raul, supleant la tribunalul Ilfov. 62. Nicolau T. George, judecător ocol Urși, Olt. 63. Nicolescu Alexandru, judecător ocol Orșova. 64. Nicoară Dimitrie, supleant trib. Dâmbovița. 65. Nicolescu F. Traian, supleant trib. Teleorman. 66. Nicolae N. Niță, ajutor ocol Domnești, Ilfov. 67. Naum Paraschiv Emil, ajutor ocol Ghimpași, Vâlcea. 68. Nișeanu P. Nicolae, ajutor ocol Serbănești, Olt. 69. Nicolescu Vasile, ajutor ocol Lădești-Vâlcea. 70. Nicolescu I. Vasile, judec. oc. Adunați-Bulești, Vâlcea. 71. Nicolescu Petre, ajut. oc. II. rur. Câmpulung. 72. Oprescu M. Const., judec. oc. Arcești, Romanași. 73. Popescu I. Const., judecător trib. Sighet. 74. Pascu Radu, judec. trib. Arad. 75. Popescu M. Constantin, judecător oc. Dumitresți, Olt. 76. Popescu St. Petre, judecător ocol Roșiori de vede. 77. Poulopol Demostene, judecător trib. Deva. 78. Paraschivescu Constantin, judecător ocol Satu-Mare. 79. Pauculescu Teodor, procuror trib. Târgu-Mureș. 80. Pascu George, judec. ocol Balaci, Teleorman. 81. Petrescu M. Anton, judec. ocol Lehliu, Ialomița. 82. Petrescu G. Emil, judec. ocol Bălănița, Mehedinți. 83. Podgoreanu G., judec. ocol Stoiceni, Argeș. 84. Popa R. Constantin, judec. ocol Grojdibad, Romanași. 85. Popescu C. Ștefan, judec. ocol Arad. 86. Petrescu V. Lazar, supleant trib. Dâmbovița. 87. Petrescu A. G., supleant trib. Vâlcea. 88. Polcrat S. Alexandru, supleant trib. Romanași. 89. Proistosescu Alexandru, ajutor oc. Lunca-Corbulem, Argeș. 90. Popescu G. Dumitru, ajutor oc. I. Bazargic. 91. Petrescu P. Ovid, ajutor oc. rural Turnu-Severin. 92. Popescu P. Petre, ajutor oc. Negvești, Dolj. 93. Pleșolanu N. Grigore, ajutor oc. R.-Vâlcea. 94. Popescu I. Ioan, ajutor ocol Burla-Mare, Mehedinți. 95. Pantelimonescu Alexandru, ajutor oc. Gărăgău, Teleorman. 96. Rușescu N. Nicolae, judecător ocol Negoști, Dolj. 97. Rădvan Ioan, procuror trib. Cahul. 98. Zeteș M. Mihail, ajutor oc. I. urb. R.-Sărat. 99. Rădulescu E. George Leon, supleant trib. Ilfov. 100. Rădulescu D. Paul, ajutor ocol Stalpeni, Muscel. 101. Scodăcescu I. Barbu, judecător trib. Satu-Mare. 102. Stavrescu I. Nicolae, procuror trib. Ibașfalău. 103. Ștefănescu G. Const., procuror trib. Ialomița. 104. Stoenescu I. Benedici, supleant trib. Gorj. 105. Savela Octavian, ajutor I. rur. Târgu-Jiu. 106. Ștefănescu G. Damian, ajutor I. rur. Brăbova, Dolj. 107. Simionescu Anastasiu Ioan, ajutor VI. București. 108. Stratulat I. George, judec. oc. Străini, Dobreni. 109. Țimiraș A. Nicolae, ajut. oc. Merei, Buzău. 110. Tianu A. Petre, iudec. oc. Tinca, Bihor. 111. Visinescu Constantin, ajut. oc. Roclu, Argeș. 112. Vestemian Ion, judec. oc. Georgeni, Ciuc. 113. Zanfirescu Henzi, supleant trib. Ilfov. 114. Zanfirescu C. Ioan, aj. oc. II. București

...

A apărut de sub tipar **Procedura penală română Adnotată.** (Politia judiciară, Minister public, Ofișeri de poliție auxiliari ai procurorului, judecător de instrucție și procedura înaintea sa — cartea I. cap. I, II, III, IV, V, VI, VII, ai VIII art. 13—138; Camera de punere sub acuzare și procedura înaintea sa — cartea II, titl. II, cap. 1. art. 212—246 și Despre diferitele recursuri în contra deciziunilor și cereri în

Casație — titlul III, cap. II, și cap. III, art. 404—450 pr. p. rom.)

Cuprinzând sub fie care articol de lege aparte: note explicative și de comparație cu textele corespunzătoare din pr. pen. maghiară scoase din vigoare, uzurile și practica nou introdusă de procedura penală română; extrase și trimiteri teoretice la scrieri și autori români; articolele din restul pr. p. română la care aceste se referă și mai ales jurisprudența *Casației române până la zi*.

Volumul de peste 450 pagini conține pentru îndrumare, formulare, modele de: *proces verbale* până la proba contrară și până la înscriere în fals, *rechizitor* introductiv și definitiv; *ordonanță* de sesizare și definitivă date de judecătorul de instrucție, raport rechizitor și act de acuzare date de Procurorul general, deciziuni date de Camera de puneri sub acuzare, *opoziii* și recursuri în Casație etc. o Tablă de materie și Index alfabetic.

Lucrarea este întocmită de cătră directorul revistei noastre D-nul *Vasile M. Dimitriu* Consilier la Curtea de Apel din Cluj în colaborare cu redactorul dela „Ardealul Juridic” D-l *Vasile P. Pastia* judecător la Tribunalul Cluj. Volumul s'a pus în vânzare spre a fi din timp la îndemâna juriștilor din Ardeal pentru studierea *procedurii penale române* (partea indicată) care se știe că intră cu ziua de 1 Septembrie 1925 în vigoare și în Ardeal și Bucovina (Legea de organ. judecătorească 1925, art. 314—315.)

Depozitul general este pentru cei ce doresc să-și procure această lucrare la D-l *V. M. Dimitriu consilier la Curtea de Apel Cluj, Calea Victoriei Nr. 53. etj 1 stga.*

Prețul lucrării 250 lei, pentru D-nii magistrați cu reducere dacă se adresează direct.

...

Au apărut: „Curentul Juridic”, revistă juridică lunară din Târgul Mureș, de sub direcțiunea D-lui Gh. Aronescu președinte la Tribunalul Târgul Mureș cu următorul cuprins:

Jurisprudențe ale Casației I complet

pentru Ardeal: Curtea de Apel Târgul-Mureș, Tribunalul Târgul Mureș, Sighișoara, Timișoara și diverse alte jurisprudențe.

...

A fost împărțită la instanțele din Ardeal de către *Ministerul Justiției* o broșură sub titlul: „Dispozițiunile din Procedura Penală Română”, extinse în Ardeal și Bucovina conform legii de org. judecătorească. Sub formă de circulară Onor. Minister pune la punct unele chestiuni diferite, ce se vor ivi la aplicarea noii proceduri dela 1 Septembrie. Conține apoi textul codului de procedură extins și câteva formulare, modele de încheere a lucrărilor.

Suntem bucuroși a anunța că broșura oficială în mod sumar, confirmă pe de-a'tregul părerile și modul de interpretare conținute pe larg în lucrarea: *Dispozițiunile din Procedura Penală Română*, adnotată și comentată de *V. M. Dimitriu și V. P. Pastia*, care a apărut cu mult înainte de broșura Circulară Ministerială.

***

A apărut „Legea Accelerării Judecățiilor”, adnotată și comentată de *G. Aronescu*, Pres. tribunalului Târgul Mureș.

De vânzare la librăria *Lakatos și Szabó* Târgul Mureș. Prețul unui exemplar 60 lei.

Bibliografie

Vând 48 corpuri complete (corpul 14 volume), drept civil comentat opera *Profesor Dimitrie Alexandrescu* (fără volumul I. care se tipărește, pentru lei 7000 corpul, volumele II. și IX. nu se vând separat, celelalte inclusiv volumele VIII. partea II; IX, partea II, costă lei 500 bucata.

Volumele VIII, partea II și I. ediția III, cari se tipăresc se plătesc anticipat.

Danielopol-Atelier 6 bis, orele 2—4 p. m.
București

Concurs

Pentru ocuparea postului de avocat-substitut la Centrala Institutului de Credit și de economii „Albina” din Sibiu, să publică concurs cu termen până la 15 August a. c.

Doritorii de a ocupa acest post se vor adresa Consiliului de Administrație al Institutului, de unde vor putea afla condițiunile de angajare, cari sunt cele cuprinse în pragmatica de Serviciu pentru funcționarii cl. II. b.

Cel ales trebuie să renunțe la ori ce altă practică particulară.

După un serviciu de probă mulțumitor, de cel puțin $\frac{1}{2}$ an, va urma numirea definitivă.

Consiliul de Administrație